

Bilag 14. Arbejdsdokument: Nordisk læreplansudvikling: Erfaringer fra nordisk læreplansnetværk

Dette arbejdsdokument er udarbejdet som en del af sekretariatsbetjeningen af ekspertgruppe for Fagfornyelsen.

Indledning

Dette arbejdsdokument giver et aktuelt overblik over status og udvikling af læreplaner i de nordiske lande og selvstyrende områder. Arbejdsdokumentet bygger på oplysninger givet i forbindelse med seneste møde i nordisk læreplansnetværk (København, januar 2024), hvor embedspersoner fra Danmark, Norge, Sverige, Island, Åland og Færøerne deltog. Finland var forhindret grundet strejke inden for flytrafikken, og omtalen af Finland bygger derfor på skriftlige oplysninger.

Arbejdsdokumentet bygger på STUK's forståelse af status og udvikling i de nordiske lande. Dokumentet er ikke blevet kvalitetssikret af landene, og der tages forbehold for eventuelle unøjagtigheder.

Arbejdsdokumentet fokuserer på den seneste læreplansudvikling i de enkelte lande og selvstyrende områder og opmærksomheder på tværs af disse.

Læreplansudvikling i de nordiske lande

Sverige: De svenske læreplaner for grundskolen blev senest revideret i 2019-2022. Fokus var blandt andet på at reducere stoftrængsel og understøtte lærerens vurdering af eleverne. I Sverige udarbejdes læreplanerne gennem en systematisk styredokumentudvikling (forberedelse, skrivning og kvalitetssikring, implementering og opfølgning. Sverige har netop igangsat en udredning af læreplanerne, og der forberedes en udvikling af læreplaner, forventeligt ift. mere "faktabetonede" læreplaner¹ og en læreplansramme, der kan tage højde for elevernes kognitive udvikling.

¹ [Fakta och ämneskunskaper ska genomsyra nya läroplaner - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/09/fakta-och-amneskunskaper-ska-genomsyra-nya-laroplaner)

3. april 2024
Center for Folkeskole

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Teglholmsgade 1
2450 København SV

Telefon: +45 33 92 50 00
Mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk

CVR-nr.: 29634750

Børne- og
Undervisningsministeriet

Norge: De norske læreplaner blev ændret for alle fag i grundskolen i 2017-2020 (i en proces kaldet Fagfornyelsen). Det involverede en proces, hvor der indgik en høj grad af inddragelse af sektoren, herunder omkring 20.000 høringssvar. En femårig forskningsbaseret evaluering af implementeringen af Fagfornyelsen er i gang og forventes afsluttet i 2025. Fokus i Norge er pt. på at styrke implementeringen af læreplanerne på skolerne.

Island: En revidering af læreplanerne har været i gang siden 2022. Formålet er at opdatere og simplificere læreplanerne, så læreplanerne bliver mere anvendelige for lærerne. Der bliver revideret læreplaner for tre fag ad gangen. Ansvar for den igangværende revidering ligger hos direktoratet (svarende til en styrelse), og arbejdet foretages af erfarne lærere. Revideringen af læreplaner afsluttes 2024.

Færøerne: De færøske læreplaner gennemgik en revidering fra 2020. Der er sat gang i en opdatering af alle læreplaner i alle fag, hvor der arbejdes med 1-3 læreplaner ad gangen. Læreplanerne består af en basislæreplan, faglig læreplan og lærervejledninger og strækker sig fra folkeskolens start til slutningen af ungdomsuddannelse eller erhvervsuddannelse. Basislæreplanen har særligt fokus på den almene dannelse. Formålet med den seneste revidering har blandt andet været bedre progression og brobygning (sammenhængende læreplaner), implementering (vejledninger til lærere og besøg på alle skoler) og digital dannelse (basislæreplanen omfatter digital dannelse). Der er ikke foretaget en evaluering af de nye læreplaner.

Åland: Læreplanen for grundskolen trådte i kraft i august 2021. Der er i øjeblikket ingen planer om yderligere revidering. Der er i Åland et fokus på læse- og skrivefærdigheder, matematik og naturvidenskabelige emner, hvorfor det kan blive relevant at revidere læreplanen yderligere. Ved ændringer fremadrettet vil der givetvis være et ønske om at inddrage eleverne i højere grad.

Finland: Den seneste større ændring blev igangsat i 2014 og trådte i kraft i 2016. Aktuelt foregår der ikke en revidering af de finske læreplaner. Læreplanerne består af en national læreplansramme og en lokalt udviklet læreplan. Regeringens sidste revision af de nationale mål og indhold tog blandt andet udgangspunkt i et fokus på forebyggelse af mobning, chikane, diskrimination og vold og systematisk opfølgning og intervention ved fravær.

Fokus og opmærksomhedspunkter i læreplansudviklingen

I forbindelse med drøftelser på seneste møde i nordisk læreplansnetværk kan bl.a. opridses følgende tværgående opmærksomhedspunkter:

Læreplansramme-og indhold

- Alle lande og selvstyrende områder er optaget af, at der er balance mellem mål, kompetencer og indhold, og hvordan der sikres en tydelig progression i alle fag. Nogle lande bevæger sig mod mere kundskabs, videns- og indholdsstyrede læreplaner.
- Stoftrængsel er en udfordring, som frihed og overordnede mål ikke nødvendigvis løser. Det er en udfordring at reducere stoftrængsel, også for de fagmiljøer, der inddrages i læreplansarbejdet. Opgaven med at reducere stoftrængsel kan fx ske via et fokus på, hvad der er kerneindhold samt gennem øget tværfaglighed og projekt- og emneorienteret undervisning.
- Flere lande har indarbejdet tværgående kompetencer såsom demokratisk medborgerskab, digital dannelse mfl. i en overordnet læreplansramme. Der er en opmærksomhed på, om og hvordan tværgående elementer og kompetencer i tilstrækkelig grad forankres i de enkelte fag og i undervisningen.
- Digital dannelse fylder som tema og flere lande har indarbejdet det i læreplanerne, ofte i en overordnet ramme samt i konkrete fag. Der er en oplevelse af, at der er et væsentligt behov for at understøtte lærere og fagpersoner gennem kompetenceudvikling. Herunder fylder muligheder og konsekvenser ved kunstig intelligens (AI), bl.a. betydning for undervisning, læring og evaluering i de enkelte fag.
- Alsidig personlig udvikling indgår i flere landes/områders læreplaner, ofte i de overordnede dele, mens der i andre lande primært er et fokus på fagligt udbytte.
- Der er en oplevelse af at der er en stigning i antallet af elever, der mistrives og har langvarigt skolefravær. Derfor er der overvejelser om, om og hvordan læreplanerne kan forholde sig hertil.
- Der er en oplevelse af, at elevmotivation er faldende. Derfor er der overvejelser om at understøtte, at eleverne inddrages og får medbestemmelse fx ift. emnevalg i undervisningen gennem læreplaner.

Implementering

- Flere lande har fokus på at styrke implementering, forankring og ejerskab til læreplaner – også trods omfattende inddragelse i udviklingen af læreplaner. Bl.a. er der fokus på, hvordan anvendelse og forståelse af centrale begreber og intentioner sikres og styrkes. Overvejelser om, at større handlerum og frihedsgrader giver et stort ansvar og fortolkningsrum for lærerne, som kan være krævende.
- Der er en opmærksomhed på, at inddragende/bottom-up processer kan medføre høje forventninger til omfanget af indflydelse på læreplanerne.